

WWF Verdens naturfond
Postboks 6784 – St. Olavs plass
0130 Oslo
Org.nr.: 952330071MVA
Tlf: 22 03 65 00
post@wwf.no
www.wwf.no
facebook.com/WWFVerdensnaturfond

Til Norges Olje- og energidepartement
verdiskaping@oed.dep.no

Oslo 10.12.2020

Innspill til stortingsmelding om langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser

WWF Verdens naturfond takker for muligheten til å komme med innspill. Siden vi befinner oss midt i både en klimakrise og naturkrise, og vi har internasjonale forpliktelser i forhold til begge, er det nødvendig at *all* langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser formes ut fra den klima- og naturrisiko som vi står overfor. Innspillet vårt tar utgangspunkt i dette.

Behov for en helhetlig klima- og energiplan

For å sørge for at Norge ivaretar både fornybarressurser og natur- og klimaforpliktelser mener WWF at regjeringen og Stortinget må lage en helhetlig plan for hvordan norsk fornybarproduksjon skal fase ut fossile utslipp, i Norge og Europa. I den må det legges til grunn at vi trenger tilstrekkelig kraft for å gjennomføre nødvendige utslippskutt i Norge. Planen må ta høyde for nok elektrifisering og hydrogenproduksjon, belyse potensialet for verdiskaping og utslippskutt gjennom eksport og utenlandsforbindelser, samt omfatte alternative energikilder som energieffektivisering, energisparing, og solkraft på hustak og næringsbygg som kan bidra til å redusere kraftbehovet og naturfotavtrykket. Dette må avveies mot de ulike energikilders påvirkning på sårbar norsk natur, som må beskyttes gjennom gode konsesjonssystemer og styrket naturforvaltning.

Uten en slik helhetlig plan for utfasing av fossil energibruk risikerer vi at økt tilgang på fornybar energi kan presse ned prisene og øke forbruket i stedet for å fase ut fossilt, og at tiltak ikke styres dit de gjør minst skade på norsk natur. [Forskning](#) tilsier også at aksepten og opinionen for eksempelvis vindkraft vil øke hvis der er et tydelig felles bilde av hvordan økt fornybarproduksjon faser ut fossile utslipp.

Energimeldingen må bidra til omstilling av olje og gassnæringen

I og med at vi oppfatter at mandatet til denne energimeldingen i hovedsak vil dreie seg om framtidig verdiskaping på norsk sokkel, er våre innspill knyttet til dette. Det er nå viktig at det legges til grunn de rette forutsetningene, slik at vi kan få til et reelt grønt skifte i Norge og på norsk sokkel. [Klimaomstillingsutvalget](#) advarer mot at store deler av norske olje- og gass-ressurser vil kunne bli ulønnsomme i en verden som går mot 1.5 grader. Dette vil kunne gi store finansielle tap og bortfall av eksportinntekter og sysselsetting ettersom norsk økonomi er svært oljeavhengig og risikoutsatt gjennom oljeskatteregimet hvor staten tar 90% av risikoen ved nye utbygninger. I tillegg vil også videre utbygninger gi økte utslipp og risiko i sårbar natur, spesielt i arktiske områder. Vi ser nå at risikobildet skjerpes. Stormakter som Kina, USA og EU, så vel som nordiske naboland, satser kraftig på det grønne skiftet.

WWF mener derfor at det bør legges til grunn en oljepolitikk som kraftig begrenser videre utbygninger gjennom å stoppe tildeling av nye lisenser, kreve stresstesting av nye utbygninger mot Parisavtalens målsetninger, og innføre et nøytralt skattesystem som fjerner friinntekten og særfradragene til nye prosjekter. I tillegg vil dette også medføre reduserte utslipp og mindre behov for å elektrifisere olje-, og gassplattformer.

I den grad det skal bygges ut nye prosjekter mener WWF at elektrifisering ikke må gjennomføres med strøm fra land da dette vil medføre store naturinngrep, stor motvilje, og høye kostnader for fellesskapet. Derimot skal en (delvis) elektrifisering ses i sammenheng med flytende havvindproduksjon eller annen fornybar offshore teknologi, noe som vil kunne bidra til ny teknologiutvikling og verdiskaping, samtidig som det frigjør kraft til elektrifisering. WWF vil understreke at dette i størst mulig grad må bekostes av olje- og gassnæringen selv, og at vi ikke må bruke norsk felleskapital til å forlenge oljealderen. Dette kan sikres gjennom innføring av en såkalt omstillingsavgift på produserte volumer av olje- og gass. Provenyet fra en slik avgift vil kunne brukes til å

finansiere omstillingsprosjekter, samtidig som den også bidrar til å redusere finansiell risiko fra overinvestering i marginalt lønnsomme felt.

WWF mener at disse midlene bør bidra inn i en større satsning på flytende havvind og grønt hydrogen, og mener at regjeringen bør sette seg et konkret mål om å realisere 3 GW flytende havvind på norsk sokkel innen 2030. Dette vil være essensielt for å diversifisere økonomien og skape nye arbeidsplasser og verdier i et lavutslippssamfunn, samtidig som vindkraft til havs kan ha et betydelig mindre naturavtrykk enn vindkraft på land, vannkraft, og olje- og gassproduksjon. WWF understreker at det må legges til grunn tilstrekkelige naturkriterier i konsesjonsutformingen, samt en [auksjonsbasert anbudsmodell](#) som vil bidra til en kostnadseffektiv utbygning innenfor naturens premisser.

Naturkriterier for næringsvirksomhet til havs

For å kunne utvikle vindkraft eller andre næringer til havs på en bærekraftig måte som ivaretar natur og klima, er det nødvendig at [følgende naturkriterier](#) er på plass. For det første *må naturmangfoldloven gjøres gjeldende i alle norske havområder, inkludert Norges økonomiske sone*, siden denne loven i dag ikke gjelder utenfor 12 nautiske mil. Det betyr at prinsippene i naturmangfoldloven må anses som sektorovergripende, og som regel prioriteres over andre samfunnshensyn. For at beslutninger om utbygging av havvind skal sikre nødvendige naturhensyn, må naturmangfoldloven legges til grunn for utredningskrav, planer og konsesjoner.

Det andre kriteriet er at all *havbasert næringsvirksomhet må tilpasses den nye marine verneplanen*. Norge er forpliktet til å verne 10 prosent av norske havområder innen utgangen av 2020, men har i dag bare vernet rundt 1 prosent av alle norske havområder. Innen 2030 bør det opprettes marine verneområder i minst 30 prosent av norske havområder (inkludert økonomisk sone). Arbeidet med å få på plass et tilfredsstillende marint vern må derfor oppskaleres. Utvikling av all menneskelig aktivitet, inkludert arbeidet med havvind, må sees i lys av marin verneplan, som skal legges frem for Stortinget våren 2021. En ny og helhetlig marin verneplan for alle norske havområder må være på plass før konsesjoner til ny næringsvirksomhet gis. For eventuelle omsøkte konsesjoner i områder definert som særlig verdifulle og sårbare områder, (SVO), i forvaltningsplanene for norske havområder, skal det alltid tas hensyn til arbeidet med marin verneplan. Konsesjoner må også *tilpasses handlingsplanen for å redde sjøfuglene* som regjeringen skulle ferdigstilt i 2019, men som har blitt utsatt.

Vi mener at *ansvaret for å kartlegge og foreslå nye områder bør legges til Miljødirektoratet*, som er den eneste myndigheten som har den overordnede naturkunnskapen som kreves for å gjøre dette på en helhetlig måte. Miljødirektoratet bør også ha ansvar for å sette minimumskrav for konsekvensutredninger, og ha mandat til å avslå en konsesjon som bryter med naturmangfoldloven.

Mineralutvinning på havbunn

Et stort behov for metaller til det grønne skiftet, særlig kobolt, trekkes fram som argument for å starte dyphavsgruvedrift i norske havområder. Men hovedrapporten fra Erna Solbergs internasjonale havpanel, som ble lansert i desember 2020, slår også fast at gruvedrift på havbunnen ikke er forenlig med en bærekraftig havøkonomi, reiser ulike miljømessige, juridiske og forvaltningsmessige utfordringer, og trolig er i konflikt med FNs bærekraftsmål. Derfor må Norge forplikte seg til et moratorium på dyphavsgruvedrift fram til det er tydelig vist at slike inngrep på havbunnen kan sikre effektiv beskyttelse av det marine miljøet, og forhindre tap av biologisk mangfold. Å forverre naturkrisen, i håp om å bremse klimakrisen, er en løsning ingen er tjent med. For å ha nok metaller til det grønne skiftet trenger vi en kraftig omstilling til mer gjenbruk, gjenvinning, og teknologiske nyvinninger som minsker metallbehovet, i tillegg til å redusere forbruket.

Vi viser også til felles innspillsbrev fra en rekke organisasjoner om at energibruk i bygg må inngå i meldingen, og til vårt [innspill knyttet til vindkraftmeldingen](#) angående våre løsninger for vindkraftkonsesjoner på land. Lykke til med utarbeidelse av meldingen!

Vennlig hilsen

Else Hendel, Fungerende miljøpolitisk leder for WWF, ehendel@wwf.no